AZD

2006

PHILOSOPHY - I (Optional)

तत्त्वज्ञान - I (वैकल्पिक)

000073

Standard : Degree
स्तर : पदवी

Total Marks : 200
एकूण गुण : 200

Nature : Conventional
स्वरूप : पारंपारिक

Duration : 3 Hours
कालावधी : 3 तास

Note :
सूचना :

(i) *Answers must be written either in* ***English*** *or in* ***Marathi.***
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.

(ii) *Question* ***No. 1*** *is* ***Compulsory.*** *Of the remaining questions, attempt* ***any four*** *selecting one question from* ***each section.***
प्रश्न क्रमांक ***1 अनिवार्य आहे.*** *उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.*

(iii) *Figures to the* ***RIGHT*** *indicate marks of the respective question.*
उजवीकडील *अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.*

(iv) *Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.*
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.

(v) *Credit will be given for orderly, concise and effective writing.*
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.

(vi) *Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he will be penalised.*
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वत: किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.

(vii) *For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.*
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थींकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.

P.T.O.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

Marks
गुण

1. Answer *any four* of the following :
खालीलपैकी ***कोणतेही चार*** प्रश्न सोडवा :

(a) Explain the Nyaya-Buddhist controversy regarding the universals. 10
सामान्यांच्या संदर्भातील न्याय व बौद्धदर्शनातील वादविवाद स्पष्ट करा.

(b) Give a critical estimate of Plato's theory of self. 10
प्लेटोप्रणित आत्मविषयक सिद्धान्ताचे चिकित्सक परीक्षण करा.

OR/अथवा

Explain Phenomenology as a rigorous science.
एक काटेकोरशास्त्र या नात्याने मानसघटनाशास्त्राचे स्पष्टीकरण द्या.

(c) Discuss Sartre's views on Freedom and Responsibility. 10
सार्त्रच्या स्वातंत्र्य व जबाबदारी या विषयांची चर्चा करा.

(d) What is Induction ? Explain Charvak's Scepticism in regard to Induction. 10
निगमन म्हणजे काय ? निगमनाच्या संदर्भातील चार्वाकांचा संशयवाद स्पष्ट करा.

www.mpscmaterial.com

(e) Elucidate the nature and kinds of perception according to Nyaya Philosophy. 10
न्यायदर्शनानुसार प्रत्यक्षाचे स्वरूप व त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

SECTION - A
विभाग - A

2. Answer the following questions :
खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Explain the kinds of cognition (Jñāna) according to Jainism. 10
जैन तत्त्वज्ञानानुसार ज्ञानाचे प्रकार स्पष्ट करा.

(b) Discuss critically Arthapatti as a source of Knowledge. 15
अर्थापत्ती या प्रमाणाची चिकित्सक चर्चा करा.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

Marks
गुण

(c) What is padartha ? Briefly describe Vaisheshika classification of Padarthas. 15
पदार्थ म्हणजे काय ? वैशेषिकप्रणित पदार्थ-वर्गीकरणाचे थोडक्यात वर्णन करा.

OR/अथवा

Discuss fully the doctrine of Satkaryavada.
सत्कार्यवादाची सविस्तर चर्चा करा.

3. Answer the following questions :
खालील प्रश्न सोडवा :

(a) Explain the nature of Upamana Pramana according to Nyaya Philosophy. 10
न्यायदर्शनानुसार उपमान प्रमाणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

(b) Discuss Anirvachaniya Khyati so as to bring out its significance in Shankara's Philosophy. 15
अनिर्वचनीय ख्याती स्पष्ट करून शंकराचार्यांच्या तत्त्वज्ञानातील तिचे महत्त्व विशद करा.

(c) Elucidate and explain the significance of Pratityasamutpada. 15
प्रतित्यसमुत्पादाचे विवेचन करून त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

SECTION - B
विभाग - B

4. Answer the following questions :
खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Discuss critically rationalism and empiricism as theories of knowledge. 15
ज्ञानाचे सिद्धान्त या नात्याने विवेकवाद व इंद्रियानुभववाद यांची चिकित्सक चर्चा करा.

(b) State and examine correspondence theory of truth. 10
सत्याविषयीचा अनुरूपता (सारूप्य) सिद्धान्त सांगून त्याचे परीक्षण करा.

(c) Distinguish between the views of Aristotle and Kant on categories. 15
ॲरिस्टॉटल व कांट यांच्यातील पदार्थविषयक (categories) मतभेद विशद करा.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

Marks
गुण

9. Answer the following questions :
खालील प्रश्न सोडवा :

(a) What is logic ? Distinguish between Inductive and Deductive Logic. 10
तर्कशास्त्र म्हणजे काय ? विगामी व निगामी तर्कशास्त्रातील भेद स्पष्ट करा.

(b) What is conditional Proof ? Explain. 10
सोपाधिक सिद्धता म्हणजे काय ? स्पष्ट करा.

OR/अथवा

What is Truth-function ? Discuss fully.
सत्यताफलन म्हणजे काय ? स्पष्ट करा.

(c) State the Rules of Quantification. 10
संख्यीकरणाचे नियम सांगा.

(d) Discuss the Nyaya Theory of Hetvabhasa. 10
न्यायदर्शनातील हेत्वाभास-सिद्धान्ताची चर्चा करा.

www.mpscmaterial.com

-oOo-

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

Marks
गुण

5. Answer the following questions :

खालील प्रश्न सोडवा :

(a) Distinguish between opinion and knowledge and discuss what is meant by justification of knowledge. 15

मत व ज्ञान यांतील फरक स्पष्ट करा. ज्ञानाचे समर्थन म्हणजे काय? चर्चा करा.

(b) Give a critical estimate of the Naive-Realist theory of perception. 10

प्रत्यक्षाविषयीचा अचिकित्सक सिद्धान्त सांगून त्याची समीक्षा करा.

(c) Discuss critically Hume's views and Causation. 15

ह्यूमच्या कार्यकारणभावाविषयीच्या मतांची चिकित्सक चर्चा करा.

SECTION - C

विभाग - क

6. Answer the following questions :

खालील प्रश्न सोडवा :

(a) Give a critical estimate of Moore's refutation of Idealism. 15

मूरने केलेल्या चिद्वाद-खण्डनाचे चिकित्सक मूल्यांकन करा.

(b) State and evaluate Ayer's theory of verification. 15

अेयरची प्रत्यंतद उपपत्ती (निकषण उपपत्ती) सांगून तिचे परीक्षण करा.

(c) Explain briefly the limits of reason according to post-modernists. 10

आधुनिकोत्तरवादानुसार बुद्धीच्या मर्यादा थोडक्यात विशद करा.

P.T.O.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

Marks
गुण

7. Answer the following questions :
खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) What is Russell's theory of Description ? Why did he develop it ? **15**
रसेलप्रणित वर्णनसिद्धान्त काय आहे ? त्याने हा सिद्धान्त का मांडला ?

OR/अथवा

Write a critical note on the use theory of meaning.
अर्थ विषयक उपयोग-उपपत्तीवर विवेचक टीप लिहा.

(b) Discuss critically Strawson's concept of Descriptive Metaphysics. **15**
स्ट्रॉसनप्रणित 'वर्णनात्मक सद्वस्तुशास्त्र' ह्या संकल्पनेची चिकित्सक चर्चा करा.

(c) Explain the post-modernist critique of the sovereign self. **10**
सार्वभौम मी (आत्मा वा अंह) या संकल्पनेची आधुनिकोत्तरवाद्यांनी केलेली टीका (चिकित्सा) स्पष्ट करा.

www.mpscmaterial.com

SECTION - D
विभाग - D

8. Answer the following questions :
खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Distinguish between Truth and Validity ? **10**
सत्य व वैधता यातील फरक स्पष्ट करा.

(b) Discuss Aristotle's views on the structure of syllogism. **10**
ॲरिस्टॉटलच्या 'संविधान-रचना' या विषयीच्या मतांची चर्चा करा.

(c) What is Quantification Logic ? Discuss briefly. **10**
संख्यापरिमाणात्मक तर्कशास्त्र म्हणजे काय ? थोडक्यात चर्चा करा.

(d) State and explain the Nyaya theory of Anumana (Inference). **10**
न्यायदर्शनातील अनुमान-सिद्धान्त विशद करा.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial